

RAAD VAN BEHEER
HOUDEN VAN HONDEN

TOEKOMST FOKNORMEN

WELKOM

MEI 2026

Opening

Huidige situatie

Urgentie

Foknormen Agendapunt AV 11 juni 2026

Voorstel deel A en B

Impact en rol

Vragen

Kantelpunt kynologie

- Van afstammingsbewijs naar kwaliteitsdocument
- Politieke en maatschappelijke druk
- Nieuwe EU-regels
- Zelfregulering nu of nooit!
- Generieke maatregelen voorkomen en maatwerk behouden
- Met 't goede verhaal opnieuw in gesprek met Ministerie en stakeholders

Wet dieren

- een verbod op het fokken met dieren die een bepaalde aandoening hebben die, of een uiterlijk kenmerk dat, de gezondheid of het welzijn van het dier of de nakomelingen van het dier kan aantasten;
- de methode van fokken, waaronder een verbod op bepaalde methoden van fokken (12-maanden regel);
- gebod om dieren voorafgaand aan het fokken te laten onderzoeken op aanwezigheid van aandoeningen die de gezondheid of het welzijn van de dieren of de nakomelingen van die dieren kunnen aantasten

DE INSPANNINGSVERPLICHTING

Wet dieren (2)

Er kunnen nadere regels worden gesteld ten behoeve van:

- organisaties die stamboeken of registers bijhouden;
- het keuren van dieren;
- de methoden voor het onderzoek naar en beoordeling van de prestaties en de genetische waarde van dieren;
- de voorwaarden voor toelating in een stamboek van dieren;
- de voorwaarden voor toelating van fokdieren tot de voortplanting.

Besluit houders van dieren

Dit artikel geldt voor iedere fokker, bedrijfsmatig en hobbymatig!

1. Het is verboden te fokken met gezelschapsdieren op een wijze waarop het welzijn en de gezondheid van het ouderdier of de nakomelingen wordt benadeeld.
2. In ieder geval wordt bij het fokken, bedoeld in het 1e lid, voor zover mogelijk voorkomen dat:
  - a. ernstige erfelijke afwijkingen en ziekten worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen;

Besluit houders van dieren (2)

b. uiterlijke kenmerken worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen die schadelijke gevolgen hebben voor welzijn of gezondheid van de dieren;

c. ernstige gedragsafwijkingen worden doorgegeven aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen.

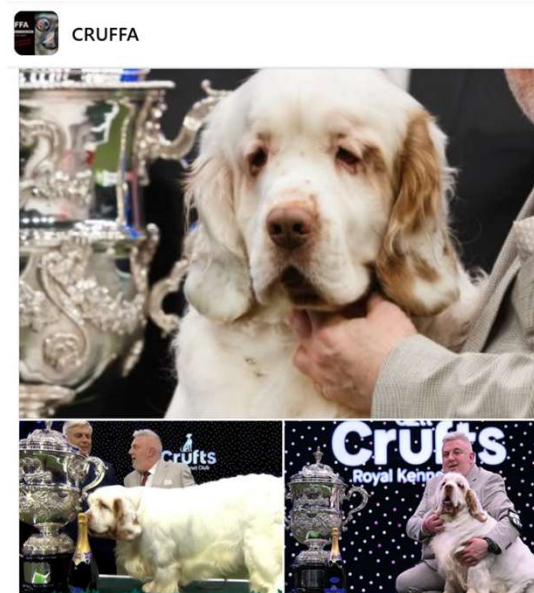
Dus: Je moet kunnen uitleggen waarom je bepaalde keuzes hebt gemaakt en kunnen aantonen dat ze binnen wet- en regelgeving passen.

Open norm...

- Geen dichtgetimmerde regel, ruimte voor maatwerk
- Wordt verder ingevuld door rechtspraak, toezicht en maatschappelijke opvattingen

Minihondjes lijden door hun extreme uiterlijk. Draag niet bij aan dit leed. Kies voor een hond die op volwassen leeftijd minstens 3 kilo weegt, en bij voorkeur meer dan 5 kilo.

Invulling norm art. 3.4 Bhd

Artikel 3.4 Besluit houders van dieren bevat een open norm.

In 2019 is hieraan voor wat betreft kortsnuitige honden invulling gegeven door criteria op te stellen en in 2023 met de Beleidsregel brachycephale honden.

Beleidsregels kunnen voor een breed scala aan schadelijke uiterlijke kenmerken en aandoeningen ingevoerd worden zoals:

- Kortbenigheid, naaktheid, overtollige vacht, overberimpeling, extreme verdwerging, te groot dan wel te klein, geen (functionele) staart, ingegroeide staart, enz.
- HD, ED, PL, erfelijke oogafwijkingen, doofheid, enz. en denk ook aan gedrag!

Houd- en vertoningsverbod voor gezelschapsdieren met schadelijke uiterlijke kenmerken:

- Vanaf 1 januari 2026 geldt een houd- en tentoonstellingsverbod voor naaktkatten en katten met vouworen
- Bureau Risicobeoordeling en Onderzoek van de NVWA heeft een risico-inventarisatie op schadelijke uiterlijke kenmerken in samenspraak met (inter)nationale deskundigen uitgevoerd. Uitkomsten verwacht in 2025.

Er lopen drie trajecten ten aanzien van de vertoning van dieren met schadelijke uiterlijke kenmerken:

- vertoning in reclame-uitingen,
- vertoning in niet-reclame uitingen (zoals sociale media en films),
- vertoning op wedstrijden, tentoonstellingen en keuringen.

Kamerbrieven (2)

Citaat Staatssecretaris:

*"Hier zie ik dat private initiatieven, **ondanks herhaalde oproepen** aan de sector om regels te stellen ten aanzien van het tentoonstellen van gezelschapsdieren met schadelijke uiterlijke kenmerken onvoldoende van de grond komen."*

(Kamerstuk 28 286, nr. 525; Kamerstuk 28 286, nr. 1039),

*"Daarom **bereid ik een verbod voor op deelname aan wedstrijden, tentoonstellingen en keuringen** voor dieren die in Nederland niet mogen worden gefokt vanwege schadelijke uiterlijke kenmerken welke naar verwachting eind 2026 voorgelegd kan worden voor internetconsultatie."*

Kamervragen

Vraag

Kunt u bevestigen dat het wettelijk verboden is om dieren te fokken op een manier waarop het welzijn en de gezondheid van de dieren wordt benadeeld, waaronder het fokken met ernstige erfelijke afwijkingen, ziekten en uiterlijke kenmerken die schadelijke gevolgen hebben voor de dieren?

Antwoord

Ja, dit staat in het Besluit houders van dieren onder artikel 3.4.

Kamervragen (2)

Vraag

Hoe verklaart u het dat, ondanks dat het wettelijk verboden is om met zieke dieren te fokken, een extreem hoog percentage van rashonden lijdt aan erfelijke aandoeningen?

Antwoord

Mensen willen graag het perfecte uiterlijk voor hun hond, maar realiseren zich te laat dat het perfecte uiterlijk en de perfecte gezondheid niet altijd hand in hand gaan. Met het fokken van rassen is onbedoeld ook geselecteerd op erfelijke afwijkingen. Het vereist een goed fokbeleid om rassen weer gezonder te maken.

Kamervragen (3)

Vraag

Wat vindt u ervan dat de Raad van Beheer stambomen afgeeft aan honden die niet volgens de wet zijn gefokt?

Antwoord

Het fokken met zieke honden is wettelijk verboden. Dus het zou niet moeten kunnen dat de Raad stambomen afgeeft aan honden die niet volgens de wet zijn gefokt. Daarover ben ik, samen met de NVWA, met de Raad van Beheer in gesprek.

Kamervragen (4a)

Vraag

Kunt u bevestigen dat het hebben van een stamboom niks zegt over de gezondheid van een dier, omdat de Raad van Beheer op geen enkele manier controleert of hun leden gezonde honden fokken, zoals wordt bevestigd door de directeur van de Raad van Beheer? Zo nee, op welke manier biedt een stamboom dan gezondheids garanties die niet aanwezig zijn bij honden zonder stamboom, gezien stambomen gewoon worden afgegeven aan honden met erfelijke, ziekmakende kenmerken, die ook nog eens in strijd met de wet zijn gefokt?

Antwoord

Zoals ik al eerder heb aangegeven is een stamboom alleen een afstammingsbewijs en zegt het niets over de gezondheid van een hond.

Kamervragen (4b)

Het is al verboden om te fokken met dieren met schadelijke erfelijke kenmerken.

In 2026 zal verder worden geïnvesteerd in ontwikkeling van beleid ten aanzien van schadelijke erfelijke kenmerken.

Het is echter niet doenlijk om voor alle kenmerken en ziektes een beleidsregel op te stellen zoals voor kortsnuitige honden is gedaan.

Daarom is het Expertisecentrum Genetica Diergeneeskunde gevraagd om een voorstel te maken voor een systeem waarin wordt geborgd dat er met een gezonde hond is gefokt. Er draait momenteel een pilot, waarvan de resultaten naar verwachting begin 2026 met de Kamer gedeeld kunnen worden.

Conclusies uitspraken Tuchtcolleges

De fokker heeft een inspanningsverplichting

De wettelijke norm is leidend en gaat boven rasbelang

Onwetendheid is geen verdediging

Tuchtcollege legt zware straffen op bij het fokken met zieke honden

- 1 - 4 jaar onvoorwaardelijke diskwalificatie
- ED 2 en 3, patella luxatie graad 2, congenitale en niet- congenitale Cataract, distichiasis, coloboma
- Fokker is en blijft eindverantwoordelijk voor fokkeuzes

Recente uitspraken Geschillencommissie

De Raad van Beheer dient uitvoering te geven aan haar statutaire doelen (artikel 2 lid 1 sub c, d en e).

Ouderdieren moeten, voorafgaand aan de dekking, zijn getest op erfelijke afwijkingen. Dit geldt niet alleen voor in een convenant opgenomen aandoeningen, maar eveneens voor de andere, in het VFR genoemde erfelijke afwijkingen.

De Geschillencommissie stelt:

"Door niet voorafgaand aan de dekking te laten testen, wordt in strijd met (de ratio van) artikel 3.4 lid 2 Besluit houders van dieren gehandeld."

Nieuw beleid in ontwikkeling

- Risico inventarisatie schadelijke uiterlijke kenmerken
- Expertise Genetica Diergeneeskunde, bredere aanpak van gezond fokbeleid
- Houd- en tentoonstellingsverbod voor honden met schadelijke uiterlijke kenmerken
- Amvb gecoupeerde honden
- Europese wet- en regelgeving

Veranderingen sinds 2025

- 1 januari 2025: fokker zet vinkje (verklaring voldoen aan wet- en regelgeving)
- Alleen controle en handhaving op overtreding 12-maanden regel
- AV-besluit 6 december 2025: Controleren of er inderdaad conform wet- en regelgeving wordt gefokt voordat er stambomen worden afgegeven
- 1 januari 2026: aanvullende controle van verklaring obv aanwezige onderzoeksuitslagen voorafgaand aan stamboomafgifte
- Nu is het tijd voor de volgende stappen!

Roer moet om!

- Geen of selectieve handhaving van de wet = juridisch niet houdbaar en maakt RvB kwetsbaar (Zembla, kamerbrieven en kamervragen)
- Generieke maatregelen voorkomen en maatwerk behouden > zelfregulatie
- Gesprekspartner worden overheid > het goede doen, geloofwaardig en betrouwbaar zijn

---

Doorpakken!

- Raad van Beheer is juridisch kwetsbaar → Dier & Recht heeft vragen gesteld in een brief aan het bestuur
- Wet- en regelgeving = leidend en kan afgedwongen worden
- Nu stappen zetten → mogelijk regie behouden
- Anders generieke maatregelen (Brachycephale honden)
- Overname regie RvB door overheid = einde voor veel rassen en kynologische activiteiten

Zetten we ons samen in
voor een verantwoorde fokkerij?

Wat ligt er nu concreet voor op de AV?

Van risico en onzekerheid
naar duidelijke en uitlegbare regels

Deel A – directe stap

Deel B – gezamenlijke doorontwikkeling

Huidige foknormen

- ❖ Lang voortraject geweest
- ❖ Op dit moment 7 rassen die zijn ingeregeld
- ❖ Ontvangt altijd stambomen, maar dan op de stambomen met tekst:
"oudercombinatie voldoet wel/niet ..."
- ❖ Verhoogde min. Leeftijd/ Screeningsonderzoeken/DNA onderzoeken/
OGM-MAG test

AV besluit december 2025 Initiatiefvoorstel

- ❖ Controle op 1 januari 2026 bij stamboomafgifte
- ❖ Screeningsonderzoeken:
  - HD-D & HD-E
  - ED-II & ED III
  - Patella Luxatie gr. 2 & hoger
  - ECVO bij "NO BREEDING ECVO Manual"
  - Cochleaire Doofheid (CD)

Foknormen Agendapunt AV 11 juni 2026

- Nu loont het om GEEN screeningsonderzoeken uit te voeren
- Gelijk speelveld voor fokkers binnen en buiten rasverenigingen
- Deel A - Directe invoering ondergrens
- Deel B – Het gezamenlijke einddoel
- Rasrelevante screeningsonderzoeken verplichten
- Koppelen aan stamboomafgifte
- Naleving wetgeving & kwaliteit van de fokkerij

Fase 1-verplichte screeningstesten per ras

- Geldt alleen voor de 5 screeningsonderzoeken
- Duidelijke en handhaafbare ondergrens
- Geldt voor ALLE fokkers ongeacht lidmaatschap RV
- Via verplichte uitvraag aan RV welke relevant zijn voor het ras
- Geen RV voor een ras? → Bestuur besluit
- Publicatie 1 juli 2026 voor alle rassen
- Handhaving vanaf 1 oktober 2026

Buitenlandse reu

- Uitgangspunt is dat wordt voldaan aan de wettelijke inspanningsverplichting van de fokker
- Nederlandse wet- en regelgeving is daarbij leidend
- Onderzoeken en eisen kunnen per land verschillen
- De gebruikte reu voldoet aan de relevante gezondheidsvoorwaarden voor het ras, conform de Nederlandse regelgeving
  - Identiteit hond
  - Betrouwbare bron
  - Controleerbaar zijn

Buitenlandse reu (2)

- De controle van de buitenlandse reu ligt bij het kantoor van de Raad van Beheer
- Eventueel kan de rasvereniging om input worden gevraagd.
- Wanneer er geen andere relevante onderzoeken beschikbaar zijn in het land van herkomst, dan is een dierenartsverklaring mogelijk, mits die voldoet aan de volgende eisen:
  - Identiteit hond
  - Betrouwbare bron
  - Controleerbaar zijn

Deel A - samengevat

AV besluit – 5 screeningsonderzoeken

Waarom? – Reparatie

- Gelijk speelveld
- Niet testen mag niet lonen én is in strijd met de wet

Publicatie 1 juli 2026

Handhaving 1 oktober 2026

Van ondergrens naar gezondheidsbeleid

Deel A herstelt de basis

Deel B bouwt verder aan een gezonde toekomst per ras

Deel B (toekomst & perspectief)

Wat is deel B

- Van ondergrens naar beleid
- Ontwikkeling naar GGF
- Gezondheid centraal

Fase 2 concreet

- Uitwerken per ras
- Risico's en prioriteiten bepalen
- Data + praktijk combineren
- Vertaling naar keuzes

Ras A	Ras B	Ras C
HD/ED	ECVO	Gedrag

Tempo per ras

- Tempo verschilt per ras
- Afhankelijk van data en populatie
- Rekening houden met genetische diversiteit
- Maatwerk per ras

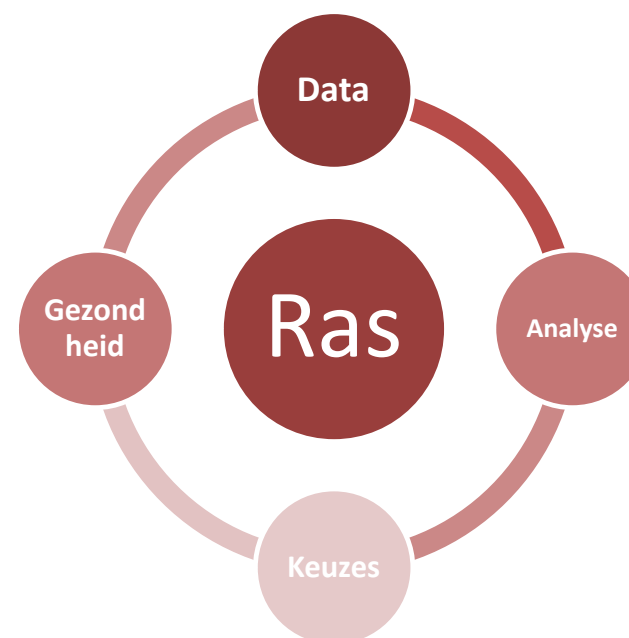
Ras A: ●———— snel

Ras B: ●———— gemiddeld

Ras C: ●———— meer tijd nodig

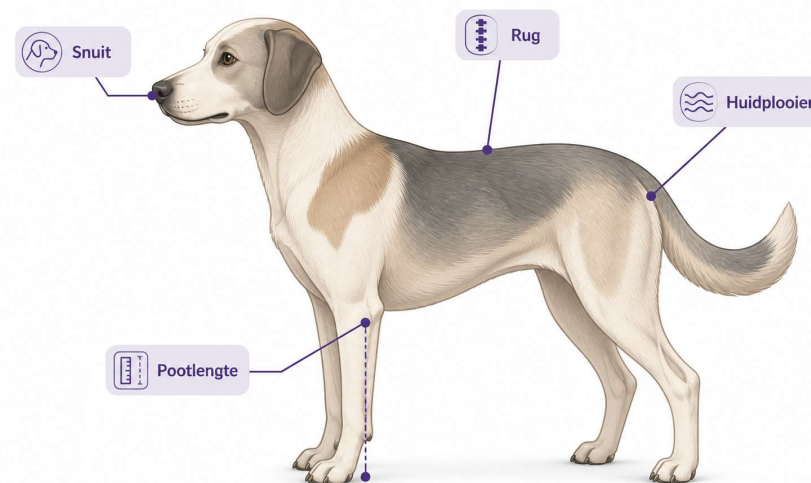
Wat is GGF

- Gezondheid aantoonbaar centraal
- Rasverbeterplan
- Gebaseerd op data en analyse

Uiterlijke kenmerken

- Onderdeel van gezondheid en welzijn
- Risico's per ras in beeld
- Onderdeel van analyse en beleid
- Kunnen volgens de wet schadelijke kenmerken zijn

Waarom GGF nodig is

- Druk vanuit wetgeving en maatschappij
- Behoefte aan maatwerk
- Betere onderbouwing nodig (dat stand houdt in de rechtszaal)

WET

MAATSCHAPPIJ

RAS

Wat verandert er met GGF

- Betere onderbouwing van keuzes
- Sturen op gezondheid en risico's
- Voldoen aan wet- en regelgeving
- Invulling van inspanningsverplichting

Uitbreiding foknormen (fase 2)

- Uitbreiding naast de huidige 5 screenings
- Per ras: relevante aandoeningen bepalen
- Niet alleen geprotocolleerd onderzoek
- Ook mogelijk met dierenartsverklaring / onderbouwd bewijs
- Voorbeelden: LTV, DNA-onderzoek, IVDD, CM/SM

Hoe werkt GGF

Gezondheids Gericht Fokbeleid

Rasverbeterplan en
normeringskader

De zes elementen vormen samen een cyclisch proces waarin data wordt vertaald naar foknormen en continue verbetering van het ras.

- 1 Signalen & input**
Signalen en ervaringen uit de praktijk
- 2 Dataverzameling**
Verzamelen en vastleggen van data
- 3 Analyse**
Inzicht in risico's, trends en prioriteiten
- 4 Rasfoto**
Overzicht van risico's en prioriteiten
- 5 (Nul)meting**
Nul- en vervolgmetingen in de tijd
- 6 Duiding & normering**
Vaststellen en bijstellen van foknormen

Samenhang in het fokbeleid

GGF

(data + analyse + richting)

↓ bepaalt inhoud

Foknormen

(ondergrens + stamboom)

↓ vertaald in afspraken

VFR

(rasspecifieke invulling)

Voor rasverenigingen

- Inhoudelijk verantwoordelijk voor het fokbeleid
- Bepalen prioriteiten en richting
- Werken met data, analyse en praktijkervaring
- Doen dit samen met fokkers en experts
- Vertaling naar keuzes en input voor foknormen

Voor fokkers

- Meer inzicht in gezondheid en risico's van je ras
- Duidelijkere en beter onderbouwde regels
- Invulling geven aan de wettelijke inspanningsverplichting
- Verantwoordelijk voor de keuze van ouderdieren
- Dit systeem helpt juist om die keuzes beter te onderbouwen

Wat is GGF niet

- Geen extra laag regels
- Geen uniform systeem voor alle rassen
- Geen IT-systeem of tool
- Geen vervanging van het VFR

GGF helpt juist om beter te onderbouwen wat we doen

Rol rasverenigingen

Rol in Fase 1

- Input leveren voor foknormen (ondergrens)

Rol in Fase 2

- Werken met de GGF-cyclus
- Data verzamelen en analyseren (voortbouwen op bestaande data en kennis)
- Rasfoto opstellen
- Risico's en prioriteiten bepalen
- Vertalen naar keuzes en bijstelling van foknormen

Wat blijft en wat verandert

Wat blijft hetzelfde

- Eigen regie over het ras
- VFR blijft bestaan
- Ruimte voor rasspecifiek beleid

Wat wordt sterker

- Meer invloed op de richting van het ras
- Meer verantwoordelijkheid voor onderbouwing
- Werken met data, analyse en rasfoto
- Grotere rol in bepalen van prioriteiten

Wat levert het op

- Betere onderbouwing van keuzes
- Sterker verhaal richting leden
- Beter uitlegbaar naar buitenwereld
- Sluit aan op wet- en regelgeving
- **Versterkt zelfregulering van de georganiseerde kynologie**

Dit is hoe we als sector laten zien dat we zelf verantwoordelijkheid nemen.

Het hele verhaal

Situatie nu

- Verschillen in regels en aanpak tussen rassen
- niet altijd eenduidig en goed uitlegbaar
- strijdig met wet- en regelgeving

Stap die we nu zetten (Deel A)

- ondergrens met foknormen
- geldt voor álle fokkers
- eerste stap naar zelfregulering

Waar we naartoe werken (Deel B – GGF)

- sturen op gezondheid per ras
- keuzes gebaseerd op data en analyse
- Stamboom weer een kwaliteitskeurmerk

● Probleem

● Oplossing

● Structurele verbetering

De kernvraag

**Houden we zelf de regie...
of laten we die bepalen door regels van buitenaf?**

Vragen?

